

ГРОМАДЯНСТВО УКРАЇНИ. ОСНОВНІ ПРАВА, СВОБОДИ І ОBOB'ЯЗКИ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

Правознавство, 10 клас

Ігор КОЛЯДА, професор кафедри методики навчання суспільних дисциплін і гендерної освіти факультету історичної освіти НПУ імені М. П. Драгоманова, доктор історичних наук;

Оксана БОГОМАЗ, студентка факультету історичної освіти НПУ імені М. П. Драгоманова

Мета: формувати знання учнів з питань підстав та умов набуття громадянства України, умов втрати громадянства; конституційного статусу громадян України, прав, свобод і обов'язків; визначити гарантії та механізми їх захисту; удосконалити навички роботи з нормативно-правовими актами (Закон «Про громадянство України», Конституція України); створити атмосферу для формування й виявлення думки учнів з питань забезпечення прав і свобод людини й громадянина, виховувати громадянську компетентність учнів.

Тип уроку: формування вмій та навичок.

Вид заняття: урок-правова вікторина.

Хід уроку

I. Організаційний момент уроку.

Оголошення теми уроку, правил вікторини, учні пояснюють, що очікують від уроку. Учитель пояснює порядок роботи, систему оцінювання, знайомить із командами і журі – незалежними експертами.

Учитель. Право і закони супроводжують людину щодня. Наскільки ви обізнані у правовій сфері, як оцінюєте неоднорідні життєві обставини, покаже сьогоднішній урок-вікторина. Тому прошу вас зібратися з думками і творчо працювати, заробляючи за правильні відповіді бали у членів журі.

Правила вікторини

У класі три команди, кожна з яких відповідає по черзі. За правильну відповідь команда отримує бали, а учень, що надав відповідь, – картку з певною кількістю балів. За неправильну відповідь команда не отримує і не втрачає бали. Протягом гри діє правило «піднятої руки». Обирається помічник учителя, який буде вести рахунок команд на дошці. За порушення встановлених правил вікторини команда втрачатиме бали.

Критерії оцінювання:

Оцінка для групи	Кількість балів
12	15
11	13
10	11

Учитель пояснює пам'ятку для учня – учасника уроку-гри:

1. Правила гри є обов'язковими для всіх.
2. Слухай уважно своїх товаришів, не перебивай.
3. Якщо хочеш щось сказати – підними руку.
4. Поважай своїх однокласників.
5. Слухай уважно, якщо не зрозумів – запитай вчителя.

Якщо твоя думка суперечить думці інших – не обов'язково її нав'язувати.

II. Проведення уроку-вікторини.

1-й конкурс «Бліцтурнір»

Відбувається за принципом брейн-рингу: короткі чіткі запитання – такі ж відповіді. Кожна команда по черзі відповідає на запитання, на обдумування – 15 с. За правильну відповідь – 1 бал.

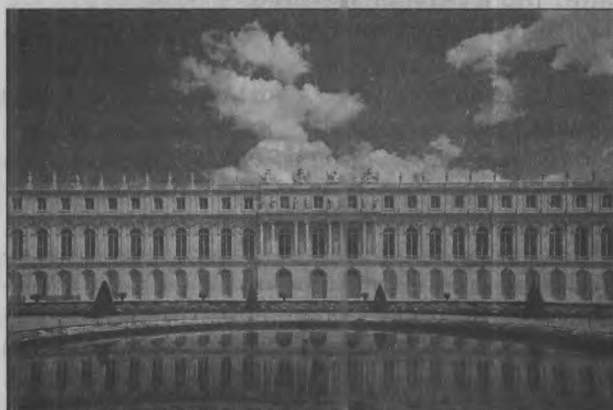
1. Який міжнародний документ захищає права дітей? (Конвенція ООН про права дитини).
2. Яка мова є державною в Україні? (Українська).
3. Як називається здатність людини мати права? (Правоздатність).
4. Хто виступає носієм суверенітету в Україні? (Народ).
5. Який простір життя людини не передбачує державного втручання? (Свобода).
6. Який документ гарантує права і свободи людини? (Конституція України).
7. Що людина повинна виконувати? (Обов'язок).
8. Як по-іншому називаються особисті права людини? (Громадянські).
9. Як називається влада народу? (Демократія).

2-й конкурс на тренування пам'яті.

Командам пропонується відгадати за ілюстрацією, яке історичне місце на ній зображене та яка пам'ятка правової культури пов'язана з цією державою. Кожна правильна відповідь оцінюється у 2 бали. Час на обговорення – 1 хв.

Ілюстрації.

1. Капітолій.
2. Біг-Вен.
3. Версаль.

3-й конкурс. «Юридичні пазли».

Учням пропонується пригадати з курсу історії України окремі державні утворення, що існували на території України, найвідоміші правові пам'ятки тих періодів, потім вибрати їх на пазлах

та по черзі скласти. Якщо вся інформація буде складена правильно, то утвориться територія сучасної України. Час на обмірковування – 20 с. Правильна відповідь – 2 бали.

4-й конкурс. «Обміркуй і поясни».

Учні команд обирають картки із завданням, що потребує повної, змістовної, розгорнутої відповіді. Час на обмірковування – 20 с. Оцінюють 3-2-1 балами.

Завдання: відповідати на запитання:

1. Які міжнародні стандарти існують у галузі прав людини і громадянина?
2. Які конституційні принципи прав людини вам відомі? Поясніть.
3. У чому полягає обмеження прав людини у громадянському суспільстві?
4. Як ви розумієте захищеність особи у правовій державі?
5. Які права має людина, затримана за підозрою у вчиненні злочину?
6. Чому дитина потребує захисту з боку держави?

5-й конкурс. «Куди треба звернутися».

Представники команд обирають картки із завданням, за яким визначають, до якого державного органу чи посадовця потрібно звернутися за захистом своїх прав та законних інтересів. За правильну відповідь – 2 бали. На обмірковування ситуації – 15 с.

1. Прийшовши додому, ви побачили, що речі порозкидані по квартирі, деякі з них зникли. Куди треба звернутися?
2. Ви вирішили створити дитячий клуб: провели збори, прийняли статут. Але що робити далі, щоб отримати право на печатку клубу, власний банківський рахунок тощо?
3. Вашого знайомого затримали за підозрою у скоєнні крадіжки, а наступного дня висунули звинувачення. Він просить вашої поради, що йому робити, до кого треба звернутися по допомогу?

Відповідь: 1 – поліція; 2 – місцева рада, виконком чи місцева державна адміністрація; 3 – адвокат.

6-й конкурс. Літературно-правовий конкурс.

Учням пропонуються певні ситуації з відомих казок, мультфільмів, кінофільмів, а вони мають перенести казкові події в Україну 2017 р. і дати правове пояснення про ті чи інші дії персонажів, згідно з Конституцією України. Час на обговорення – 3 хв. Повна та правильна відповідь оцінюється у 2 бали.

Правові ситуації

1. Пригадайте мультиплікаційну стрічку «80 днів навколо світу». Діючими особами цієї стрічки були Філіас Фог, Паспорту, Містер Фікс. Містер Фікс заздалегідь знав, куди прямує Містер Фог і Паспорту. Як він про це дізнався і які конституційні права при цьому були порушені?

2. Пригадайте відому казку «Снігова королева». Могутня королева викрала Кая та перемістила його до Лапландії, бажаючи зробити його своїм спадкоємцем. Які конституційні права при цьому були порушені?

3. Пригадайте казку «Дюймовочка». Героїня потрапила в складну ситуацію – була викрадена Жабою, яка хотіла видати її заміж. Які права були порушені?

4. Пригадайте відомий роман А. Дюма «Граф Монте-Крісто». Головний герой здолав усі труднощі та став досить заможною та титулованою людиною завдяки знайденому скарбу. Як ви вважаєте, чи мав він право привласнювати цей скарб?

5. Як би ви розв'язали суперечку між котом Матроскіним і собакою Шариком щодо того, хто є власником телятка, що народилося від корови, яку Матроскін узяв в оренду? Мотивуйте свою відповідь.

6. Наскільки прави́й був Остап Бендер, коли звертався до громадянина Корейка як «юридична особа» до «юридичної особи»? Мотивуйте свою відповідь.

III. Підбиття підсумків уроку.

Метод перевірки очікуваних результатів. Оцінювання.

IV. Домашнє завдання.

1. Повторити поняття теми.
2. Скласти тезови конспект II розділу Конституції України.
3. Скласти ребуси до основних понять теми та чайнворд з теми.

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ АВТОРІВ ЖУРНАЛУ

1. Автор подає до редакції рукопис статті українською мовою обсягом до 20 сторінок формату А4 документа Word на електронну пошту: ovgisem@yandex.ru.
2. Текст рукопису потрібно набрати на комп'ютері (у програмі **Word**, півтора інтервала між рядками, розмір шрифту 14).
3. Ілюстрації подаються в окремих файлах у форматі **JPEG**.
4. Бібліографія до статті має бути складена з додержанням стандартів, прийнятих ВАК України.
5. До рукопису додаються дані про автора (прізвище, ім'я та по батькові, місце роботи, посада, вчений ступінь, звання, адреса, телефон).
6. Автор підписує другий примірник рукопису, стверджуючи цим достовірність дат, цитат, фактів тощо.
7. Статті, які передбачається використати під час подання до захисту дисертаційних робіт, надсилати з рецензією. Необхідно зазначити УДК, написати трьома мовами (українською, російською, англійською) ім'я і прізвище автора, назву статті, анотацію та ключові слова.
8. Прохання не надсилати одні й ті самі матеріали водночас до нашого журналу та інших видань.

Редакція